

YUNANİSTAN'IN ADALARA DAİR HUKUKSAL ÇELİŞKİLERİ YUNANİSTAN-İTALYA DENİZ SINIRI ANTLAŞMASI ÖRNEĞİ

YÜCEL ACER

SETA | ANALİZ

AĞUSTOS 2020 · SAYI 329

YUNANİSTAN'IN ADALARA DAİR HUKUKSAL ÇELİŞKİLERİ YUNANİSTAN-İTALYA DENİZ SINIRI ANTLAŞMASI ÖRNEĞİ

YÜCEL ACER

COPYRIGHT © 2020

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

SETA Yayınları
ISBN: 978-625-7040-75-4

Uygulama: Erkan Söğüt
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul
Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüpsultan İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.
1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 410
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Berlin
Französische Straße 12, 10117 Berlin GERMANY
Tel: +49 30 20188466

SETA | Brüksel
Avenue des Arts 27, 1000 Brussels BELGIUM
Tel: +3226520486

İÇİNDEKİLER

ÖZET	7
GİRİŞ	8
1977 KITA SAHANLIĞI ANTLAŞMASI	9
2020 MEB SINIRLANDIRMA ANTLAŞMASI	11
1977 VE 2020 YUNANİSTAN-İTALYA ANTLAŞMALARI VE ATİNA'NIN SINIRLANDIRMAYA DAİR GENEL TUTUMU	13
SONUÇ	16

YAZAR HAKKINDA

Yücel Acer

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Uluslararası İlişkiler lisans derecesi, Sheffield Üniversitesi'nden (İngiltere) Uluslararası Hukuk master derecesi, Bristol Üniversitesi'nden (İngiltere) Uluslararası Hukuk doktora derecesi almıştır. Halen Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı'nda Milletlerarası Hukuk profesörüdür. Uzmanlık alanları uluslararası deniz hukuku, uluslararası silahlı çatışmalar hukuku ve uluslararası insan hakları hukukudur. Birçok bilimsel makalenin yanında İngiltere'de basılmış *The Aegean Maritime Disputes and International Law* (Ege Deniz Sorunları ve Uluslararası Hukuk), *Uluslararası Hukukta Saldırı Suçu, Küresel ve Bölgesel Perspektiften Türkiye'nin İltica Stratejisi* ve *Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı* isimli kitapların da yazarıdır. ABD'de Hawaii Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doktora sonrası çalışmalar yapmış, Kara Harp Okulu, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Atılım Üniversitesi'nde de dersler vermiştir.

ÖZET

Bu analiz Yunanistan'ın İtalya ile imzaladığı 1977 Kıta Sahanelığı ve 2020 MEB antlaşmalarını inceleyerek deniz alanlarının sınırlandırılması meselelerinde adalara dair hukuksal çelişkilerini ortaya koymaktadır.

1960'lerden beri Ege Denizi'nde ve son yıllarda ise Doğu Akdeniz'de deniz alanlarının sınırlandırılması meselelerinde Türkiye ile çelişen hukuki yaklaşımlar ortaya koyan Yunanistan 9 Haziran 2020'de Akdeniz'in İtalya ve Yunanistan arasındaki kesiminde İtalya ile "münhasır ekonomik bölge" (MEB) sınırını oluşturan bir uluslararası antlaşma imzalamıştır. Bu antlaşmanın aynı deniz alanında her iki ülkenin kıta sahanlıkları sınırını oluşturan 24 Mayıs 1977 tarihli antlaşmanın bir benzeri olduğu duyurulmuştur. Yunanistan'ın Ege Denizi'nde ve Doğu Akdeniz'de Türkiye ile yaşadığı sınırlandırma uyuşmazlıklarında esas olarak adaların etkisi üzerinde uzlaşmadığı biliniyor. Yunanistan genel olarak adaların deniz alanlarına yetkisinin tam olduğunu iddia etmekte ancak söz konusu antlaşmalarda bazı Yunan adalarına sınırlandırılmış etki tanındığı görülmektedir. Ortaya çıkan bu çelişki az sayıda da olsa Yunanistan'ın doğrudan dahil olduğu bu uygulamalar üzerinde hukuki yaklaşımlarının incelenmesini gerekli kılmaktadır.

GİRİŞ

Yunanistan ve İtalya 9 Haziran 2020’de Akdeniz’in Otranto Boğazı’nın güneyinde kalan kesiminde (Yunanlılarca İyon [Ionia] Denizi de denmekte) iki ülkenin MEB alanlarını ayıran sınırı oluşturan bir uluslararası antlaşmayı (Bundan sonra “2020 MEB Antlaşması” olarak zikredilecek) imzaladıklarını duyurmuştur. Antlaşmanın imza töreninin akabinde yapılan basın toplantısında Yunan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias bu antlaşmanın imzalandığı günü “tarihi bir gün” olarak nitelemiştir.¹ İki tarafın dışişleri bakanlarınca Atina’da imzalanan antlaşma İyon Denizi’nde ilgili kıyıların birbirlerine karşılıklı olduğu bu bölgede karşılıklı MEB alanlarını ayıran sınırı oluşturmaktadır. Antlaşmanın metni ve sı-

nının güzergahı henüz resmen ilan edilmiş olmasa da içeriğinin nasıl şekillendirildiğini anlamamızı sağlayan somut bir kanıt mevcuttur.

Her iki ülkenin dışişleri bakanlarınca da beyan edildiği üzere antlaşma aslında iki ülke arasında kıta sahanlığı sınırını çizen 24 Mayıs 1977 tarihli Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Antlaşması ile belirlenen sınırı MEB sınırı olarak aynen kabul etmektedir. 1977 Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Antlaşması’nın (Bundan sonra “1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması” olarak zikredilecek) içeriği ve bu antlaşmaya eklenen harita esas alındığında MEB sınırının çizilmesine esas teşkil eden prensip ve metotları ve sınırın güzergahının kesin koordinatları ortaya konabilecek durumdadır.

Uluslararası hukukun ilgili kuralları çerçevesinde kıta sahanlığı ve MEB sınırlarının beraber çizildiği ya da her ikisi için de sınır çizildiği önceki hemen her örnekte kıta sahanlığı ve MEB sınırları örtüşmüştür. Bir başka deyişle bir bölgede iki ya da daha fazla devlet arasında bir kıta sahanlığı sınırı çizilmişse ilan edilmesi durumunda bu sınırların MEB sınırları olarak da kabul edilmesi epey yaygın bir durumdur. Uluslararası yargı kararlarında da bu yaklaşım tutarlı bir şekilde uygulanmıştır.² Yine de bu antlaşmayı önemli kılan ve üzerinde yeniden durulmasını gerektiren bazı önemli nedenler bulunmaktadır. Her şeyden önce 1977’de çizilen kıta sahanlığı sınırının yeterince analiz edildiğini söylemek mümkün gözükmemektedir. Özellikle bölgede mevcut Yunan adalarına sınırlandırmada ne oranda etki tanındığı ve bu etkinin nedenleri o yıllardan bu tarafa yaşanan sorunlar ve gelişen hukuki prensipler temelinde daha fazla önem kazanmış ancak 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması bu açılardan yeterince analiz edilmemiştir.³

1. “Greece, Italy Sign Agreement for Delimitation of Maritime Zones”, Xinhuanet, 10 Haziran 2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-06/10/c_139127045.htm, (Erişim tarihi: 13 Temmuz 2020).

2. Bkz. Kanada-Fransa Davası Kararı, par. 47; Gine-Gine Bissau Davası, par. 116.

3. Bu antlaşmayı ve çizdiği sınırı analiz eden akademik çalışmalara rastlamak mümkün gözükmemektedir.

İkinci olarak 1977'den bu yana Yunanistan'ın Ege ve Doğu Akdeniz'deki talepleri ve hukuki dayanakları bu yeni antlaşma üzerinden bir analize tabi tutulabilecek noktaya gelmiş durumdadır. Hem Ege'de hem de son zamanlarda Doğu Akdeniz'de ilgili ülkeler arasında deniz alanlarının sınırlandırılmasına dair uyuşmazlıkların temelinde esas olarak adaların sınırlandırılmadaki etkilerinin ne olacağı meselesi olması bu hususta Yunanistan'ın tutumunun analizini değerli hatta gerekli kılmaktadır.

1977 KITA SAHANLIĞI ANTLAŞMASI

Genel Nitelikleri

Bir deniz alanı olarak MEB'in henüz hukuken doğmadığı ya da doğma aşamasında olduğu 1970'lerde karasularının epey ötesine uzanabilen ve kıyı devletlerine deniz tabanındaki doğal kaynaklar üzerinde münhasır-egemen yetkiler veren kıta sahanlığı kıyı devletleri için epey önem arz etmekteydi. Bu durum ciddi sınırlandırma (sınır belirleme) sorunlarına da neden olabilmekteydi.⁴

Yunanistan ve Türkiye'nin Ege Denizi'nde kıta sahanlığı sınırını çizme konusunda ters düştikleri 1970'lerde Yunanistan ve İtalya 24 Mayıs 1977'de Adriyatik'te iki ülkenin kıta sahanlıklarını ayıran bir antlaşma imzalamıştır. 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması iki tarafın onaylama işlemlerini tamamlamasının ardından 26 Nisan 1982'de yürürlüğe girmiştir. İncelememiz açısından 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması'nın önemli ilk niteliği antlaşmanın giriş kısmında ifade edilmiştir. Buna göre antlaşma iki ülke arasında “eşit uzaklık” (*median line*) prensibine göre belirtilen

koordinatların gösterdiği kıta sahanlığı sınırını çizmektedir. Sınır çizmeye esas olarak kabul edilen ya da uygulanan hukuki prensibin “eşit uzaklık prensibi” (*the principle of the median line*) olarak kabul edildiği görülmektedir.

O dönemler Yunanistan Cenevre Kıta Sahanlığı Sözleşmesi'ne tarafken İtalya değildi. Dolayısıyla sınırlandırmaya bir sözleşme kuralı değil kıta sahanlığı sınırlandırılmasına dair yapılageliş kuralı uygulanmış oluyordu.⁵ Ancak ikisi arasında bir içerik farkının olmadığı o yıllardan önce Uluslararası Adalet Divanı (UAD) tarafından açıkça ifade edilmişti. Cenevre Kıta Sahanlığı Sözleşmesi'nin kıta sahanlığı sınırlandırılmasına dair öngördüğü prensip sınırlandırmanın bir antlaşma ile yapılması gerektiği ve anlaşamama durumunda “özel şartlar” (*special circumstances*) başka bir sınırı gerekli kılmıyorsa sınırın “ortay hat” (*median line*) olması gerektiği idi.⁶ Bu hüküm UAD tarafından 1969 Kuzey Denizi Kıta Sahanlığı Davası Kararı'nda “özel şartlar” ifadesinden hareketle eşit uzaklığın zorunlu bir sınırlandırma prensibi olmadığı ancak uygun olduğu yerlerde uygulanacak bir sınırlandırma yöntemi olduğu şeklinde yorumlanmıştı. Divan sınırlandırma prensibinin eşit uzaklık değil “hakkaniyet prensipleri” (*equitable principles*) olduğunu açıkça ifade etmişti.⁷

5. Stephen Roy Langford, “Issues and Problems in Mediterranean Maritime Boundary Delimitation: A Geographical Analysis”, (Doctoral Thesis, Durham University, Durham, 1993), s. 524.

6. Bkz. Madde 6 (1).

7. UAD 1969'daki Kuzey Denizi Davaları Kararı'nda “eşit uzaklık” prensibinin kıta sahanlığı sınırlandırılmasında uygulanması gereken asıl kural olmadığını belirtmiştir. Divan Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun eşit uzaklık prensibini yapılageliş değeri kazanmış bir kural olarak değerlendirdiğini vurgulamıştır. Kuzey Denizi Davaları Kararı, par. 49-53; Eşit uzaklık prensibinin sınırlandırmanın esas kuralı olmadığı kabulü takip eden yargı kararlarında sıkça tekrarlanmıştır. İngiltere-Fransa Davası Kararı'nda Hakemlik Mahkemesi, Cenevre Kıta Sahanlığı Sözleşmesi'nin 6. maddesi ile teamül hukuku arasında bir fark olmadığını ve her iki hukukun da eşit uzaklık prensibinin uygulanmasını zorunlu kılmadığını ifade etmiştir. İngiltere-Fransa Davası Kararı, par. 70; Ayrıca bkz. Tunus-Libya Davası Kararı, par. 109; Söz konusu 6. madde sınırlandırmada eşit uzaklık metoduna öncelik vermekte ancak “özel şartlar” başkaca bir sınırlandırmayı gerektirmiyorsa ancak eşit uzaklık metodunun uygulanmasını öngörmektedir.

4. Bu sorunlardan bir tanesini Yunanistan ve Türkiye Ege Denizi'nde yaşamaktadır ve Ege Denizi kıta sahanlığı sınırlandırma sorunu o yıllardan bugüne henüz çözülebilmemiş değildir. Bkz. Yücel Acer, *The Aegean Maritime Disputes and International Law*, (Ashgate, Farnham: 2003).

HARİTA 1. 1977 YUNANİSTAN-İTALYA KITA SAHANLIĞI SINIRLANDIRMA ANTLAŞMASI'NA EKLENEN HARİTA

Kaynak: *Continental Shelf Boundary: Greece-Italy Limits in the Seas No. 96*, Office of the Geographer, Bureau of Intelligence and Research, U. S. Department of State, 6 Haziran 1982.

Bu durumda 1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması eşit uzaklık sınırını bölgenin özel şartları başka bir sınırlandırmayı gerektirmediği anlayışı ile eşit uzaklık metodunu uygulayarak oluşturmuştur denebilir. Dolayısıyla o dönemde de geçerli olan sınırlandırmanın hakkaniyet prensipleri uygulanarak bir çözüm bulacak şekilde yapılmasına dair kural gereği yapıldığı ve ulaşılan sınırın taraflarca "hakça" bir sınır olarak değerlendirildiği kabul edilebilir.

Eşit Uzaklıktan Sapmalar ve Adaların Etkisi

İncelememiz açısından asıl önemli husus antlaşmada açıkça ifade edildiği gibi çizilen sınırın bazı bölgelerinde eşit uzaklık çizgisinden sapıyor olmasıdır. Antlaşmanın 1. maddesinde sözü edilen ortay hat sınırının giriş bölümünde belirtildiği gibi eşit uzaklık çizgisi olduğu ancak sınırın "karşılıklı olarak mutabık kalınan küçük

ayarlamalar” (*mutually agreed minor adjustments*) ile çizildiği belirtilmektedir.

Antlaşmanın 1. maddesinde açıkça görülebildiği gibi çizilen sınır koordinatları verilmiş on altı farklı noktanın birleştirilmesinden oluşmaktadır. Ancak eşit uzaklık noktalarından sapmaların hangi bölgelerde ve ne oranda olduğuna dair antlaşmada açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bazı adalara sınır çizgisi üzerinde azaltılmış etki verilmesi karşılıklı kıyılardaki girinti ve çıkıntıları telafi etmek için mi yapıldı? Yoksa sınırlandırma da hakkaniyetin sağlanması için adaların kendi nitelikleri üzerinden değerlendirmeler neticesinde mi söz konusu adalara azaltılmış etki tanındı?

1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması'nda Yunanistan kıyılarına yakın değişik büyüklükte Yunan adaları mevcutken İtalya'nın bu bölgede adaları mevcut değildir. Dikkati çeken husus eşit uzaklık çizgisinden sapıldığı yerlerde bazı Yunan adalarının bulunuyor olması ve sapmaların bazı Yunan adalarına “azaltılmış etki” verilerek yapıldığı izlenimi vermesidir. Antlaşmanın sınır çizilmesine dair bu önemli yönü üzerinde yapılan gözlemlerden ilki sınırlandırma çizgisinin en kuzeyinde bulunan Yunan adası Othonio'ya ve sınırlandırmanın güney bölgesinde bulunan ve Yunan ana kara kıyılarından 30 deniz mili açıkta olan Yunan adası Nisi Stamfani'ye “kısmi etki” (*partial effect*) verildiğidir.⁸ Ayrıca sınırlandırma esnasında Corfu, Kefallinia ve Azkynthos adalarına tam etki verilirken Otranto Kanalı'ndaki adalara (Fanos ve Samothrake) yüzde 75 etki, Strofades grubuna yüzde 50 etki verilmiş gözükmektedir.⁹

Ortay hat çizgisinden sapmalarla bazı Yunan adalarına azaltılmış etki verilmesinin hangi gerek-

çelere dayandırıldığı Yunanistan'ın sınırlandırma prensipleri konusundaki tutumu açısından önem arz etmektedir. Taraflarca açıkça ifade edilmemiş olduğundan bazı yorumcular bu uygulamanın ilgili kıyıların alternatif içbükeylikleri ve dışbükeylikleri dolayısıyla ortaya çıkan etkileri telafi etmek maksadıyla yapıldığını ifade etmektedir.¹⁰

Ancak bu doğru bir yorum olsa dahi bunun adalar üzerinden yapılması yine de sınırlandırmada adalara bazı gerekçelerle ve nihayetinde hakkaniyeti sağlamak adına azaltılmış etki verilmiş olmaktadır. Kaldı ki bir kısım yorumcular da 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması'nda eşit uzaklık çizgisinden sapmalarını doğrudan bazı Yunan adalarının etkisinin sınırlandırılması gereğine bağlamaktadır.¹¹ Sınırlı etki verilmiş adalara sınırlı etki tayininde adaların büyüklüklerinin esas alındığı ve bu bağlamda verilecek etkinin belirlenmiş olduğu açıkça görülmektedir. Zira belirtildiği gibi Corfu, Kefallinia ve Azkynthos gibi nispeten büyük adalara tam etki verilirken nispeten küçük bazı adalara sınırlandırılmış etki verildiği görülmektedir. Sonuç olarak ise 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması ile Yunanistan'ın sınırlandırma esnasında bazı Yunan adalarına sınırlı etki verilmesini kabul ettiği ve rıza gösterdiği görülmektedir.

2020 MEB SINIRLANDIRMA ANTLAŞMASI

Önceki kısımda belirtildiği gibi 9 Haziran 2020'de imzalanan Yunanistan-İtalya MEB Sınırlandırma Antlaşması aslında ortaya yeni bir sınır koymaktan ziyade 1977 Yunanistan-İtalya Kıta Sahanlığı Sınırlandırma Antlaşması'nın çizdiği sınırın MEB için de

8. Hugo Caminos, *Law of the Sea*, (Ashgate-Dartmouth, Farnham: 2001), s. 18; Lewis M. Alexander, “Baseline Delimitations and Maritime Boundaries”, *Virginia Journal of International Law*, Cilt: 23, Sayı: 4, (1983), s. 526.

9. Yücel Acer, “Deniz Alanlarının Sınırlandırılmasında Adaların Rolü ve Devletlerarası Uygulama”, *Uluslararası Hukuk ve Politika*, Cilt: 4, Sayı: 16, (2008), s. 1-18.

10. G. Arangio-Ruiz “The Italian Shelf Delimitation Agreements and the General Law on Shelf Delimitation”, *The International Legal Regime of the Mediterranean Sea*, ed. Umberto Leanza (Giuffrè, Milan: 1987), s. 35-39.

11. Caminos, *Law of the Sea*, s. 18; Alexander, “Baseline Delimitations and Maritime Boundaries”, s. 526.

uygulanacağını öngörmektedir.¹² 1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması'nın içeriğini analiz etmiş olmamıza rağmen yine de 2020 MEB Antlaşması'nın üzerinde kısaca durulmasını gerektiren önemli bazı nedenler bulunmaktadır. Kıta sahanlığı sınırlandırmasının yapıldığı 1977'den bu yana geçen uzun zaman sonrasında Yunanistan'ın aynı sınırı ve dolayısıyla aynı gerekçeleri benimsemiş olmasının üzerinde durulması gereken önemli bir husus olduğu söylenebilir. İkinci olarak ise sınır her ne kadar aynen benimsenmiş olsa da MEB bölgesinin kıta sahanlığına nispeten bazı farklı ilgili faktörleri içermesine rağmen yine de bazı Yunan adalarına sınırlı etki verilmesi üzerinde durulması önem arz eden bir başka husustur.

Yunan Dışişleri Bakanı Dendias antlaşmanın imzalanması bağlamında deniz alanlarının sınırlandırılmasının bir uluslararası antlaşma vasıtası ile uluslararası hukuka göre yapıldığını ifade etmiştir.¹³ Dolayısıyla söz konusu antlaşmada belirlenen ya da kabul edilen sınırın uluslararası hukukun ilgili kurallarına özellikle de 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne göre yapıldığı hem Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis hem de Yunan Dışişleri Bakanı Dendias tarafından teyit edilmiştir.¹⁴ Bu açıklamalar söz konusu antlaşmanın uluslararası hukuk kurallarına göre analiz edilmesinin mümkün ve gerekli olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede MEB sınırlandırmasında da bazı Yunan adalarına sınırlı etki

verilmesinin hakkaniyet prensiplerinin uygulanmasıyla hakça bir çözüm bulmak maksadı ile yapıldığını varsayabiliriz. Hem Yunanistan hem de İtalya'nın 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne taraf ülkeler olarak antlaşmanın 83. maddesi gereği "hakça bir çözüm" bulmak maksadıyla sınırlandırma yaptıklarını varsaymamız gerekir.

Buradan hareketle bazı Yunan adalarına azaltılmış etki verilmesi MEB sınırlandırmasında da hakkaniyetin bir gereği olmalıdır. Bu tutum Yunanistan tarafından 1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması'ndan sonra 2020 MEB Antlaşması'nda da kabul edilmiş "hakça" bir sonuç olarak görülmelidir.

1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması'nda bazı Yunan adalarına azaltılmış etki verilmesinin göze çarpan ilk etkisinin adaların büyüklüğü olduğunu ifade etmiştik. Burada da etki eden faktörlerden birisinin adaların büyüklüğü olduğunu kabul etmememizi gerektirecek yeni bir durum yoktur.

Öte yandan MEB alanları söz konusu olduğunda balıkçılığın da önemli bir faktör olarak dikkate alındığını görüyoruz. Yunan Dışişleri Bakanı Dendias bu antlaşma ile birlikte aynı zamanda Yunan balıkçıların haklarının da korunmuş olduğunu ifade etmiştir.¹⁵ İtalya açısından MEB sınırlandırma antlaşmasının asıl önemli unsurlarından birisinin balıkçılık olduğu görülmektedir. İtalya Dışişleri Bakan Luigi Di Maio antlaşmanın imzalanmasından sonra yaptığı açıklamada sınırlandırma antlaşması dışında doğal kaynaklara ve tarihi balıkçılık haklarının korunmasına dair iki dokümanın daha imzalandığını ifade etmiştir.¹⁶ Sonuç olarak söz konusu sınırlandırmada hakkaniyetin MEB bağlamında önemli bir unsurunun balıkçılık hakları olduğu ifade edilebilir.

12. Yunan dışişleri bakanı antlaşmanın 1977 antlaşması ile belirlenen ortamı hatırlatır Yunanistan-İtalya arasında MEB sınırı olarak kabul ettiğini ifade etmiştir. Bkz. "Greece and Italy Sign Agreement for Delimitation of Maritime Zones", The American Hellenic Council, 10 Haziran 2020, <http://www.americanhellenic.org/greece-and-italy-sign-agreement-for-delimitation-of-maritime-zones>, (Erişim tarihi: 15 Temmuz 2020).

13. Kostis Geropoulos, "Greece, Italy Ink Agreement on Exclusive Economic Zone", New Europe, 9 Haziran 2020, <https://www.neweurope.eu/article/greece-italy-ink-agreement-on-exclusive-economic-zones>, (Erişim tarihi: 15 Temmuz 2020).

14. Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis antlaşmanın uluslararası hukukla ve 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi ile tam uyum içerisinde olduğunu ifade ederken dışişleri bakanı ise MEB ile ilgili bu antlaşmanın uluslararası hukukla ve 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne göre yapıldığını ifade etmiştir. Bkz. "Greece and Italy Sign Agreement for Delimitation of Maritime Zones".

15. Geropoulos, "Greece, Italy Ink Agreement on Exclusive Economic Zone".

16. "I am pleased because today we were able to sign, Greece and Italy, the delimitation of maritime zones, as well as two legal documents for the Mediterranean's natural resources and the protection of historic fishing rights," Bkz. "Agreement on Delimitation of Maritime Zones Between Greece and Italy Signed", *Orthodox Times*, 9 Haziran 2020.

1977 VE 2020 YUNANİSTAN-İTALYA ANTLAŞMALARI VE ATİNA'NIN SINIRLANDIRMAYA DAİR GENEL TUTUMU

Gerek 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması'nda gerekse 2020 MEB Antlaşması'nda deniz sınırları oluşturulmasına dair Yunanistan'ın uygulamadaki tutumu özellikle son zamanlarda Doğu Akdeniz'deki sınırlandırma sorunlarına dair yaptığı resmi açıklamalarındaki görüşleri ile ne derece uyumaktadır? Yunanistan, İtalya ile olan sınır antlaşmalarında bazı Yunan adalarına azaltılmış etki verilmesine rıza gösterirken aslında Doğu Akdeniz'e dair yaptığı resmi açıklamaları ile çelişiyor duruma mı düşmektedir? Bu kısımda uluslararası hukuk ilkelerinden ve Yunanistan'ın taraf olduğu bu antlaşmalardan hareketle bahsi geçen soruların cevabı aranmaktadır.

Sınırlandırmaya Uygulanacak Esas Kural

Uluslararası hukuk kurallarına göre deniz alanlarının sınırlandırılmasında uygulanacak esas kural ya da prensibin ne olduğu konusunda Yunanistan'ın görüşünün "hakça çözüm" prensibi olduğu söylenebilir. Doğu Akdeniz bağlamında yaptığı resmi açıklamalarında deniz alanlarının sınırlandırılmasına dair sınırlandırma prensibinin "hakça çözüm prensibi" olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Örneğin 19 Şubat 2020 tarihli Birleşmiş Milletler'e (BM) iletilen resmi mektubunda sınırlandırmanın 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi bağlamında "hakça çözüm bulacak şekilde yapılması" gerektiğini ifade etmektedir.¹⁷ Atina, Ankara'nın

17. Letter Dated 19 February 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/710-S/2020/129. 19 February 2020.

tutumunu eleştirdiği bir başka resmi notta Türkiye'yi uluslararası deniz hukukunun ilgili kurallarını 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin 74. ve 83. maddelerini ve deniz alanlarının sınırlandırılmasına dair yargı kararlarını ihlal ederek "hakkaniyete aykırı sonuç" (*inequitable result*) oluşturmaya çalışmakla suçlamaktadır.¹⁸

Ancak resmi açıklamalar düzeyinde kayda değer çelişkili bir hususa rastlanmaktadır. Yunanistan özellikle BM'ye gönderdiği ve resmi görüşlerini içeren birçok mektubunda kıta sahanlığı veya MEB alanlarının hem kıtasal hem de adasal (*insular*) anlamda devletler arasında sınırlandırılmasının uluslararası hukukun ilgili kurallarına uygun olarak "eşit uzaklık/ortay hat ilkesi" ile yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu yazışmalardan bazılarında "eşit uzaklık ilkesi" ifadesi kullanılmakta¹⁹ bazılarında ise "sınırlandırma metodu" ifadesi tercih edilmektedir. Örneğin 19 Şubat 2020 tarihli BM'ye iletilen resmi mektubunda Yunanistan sınırlandırmanın 1982 Deniz Huku-

18. Letter Dated 20 April 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/819. 21 April 2020. Maria Theofilis. Ambassador Permanent Representative. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea.

19. Bu resmi notta şu ifadeler kullanmıştır: "Uzun süredir devam eden pozisyonumuzda ifade edildiği gibi kıta sahanlığının veya münhasır ekonomik bölgenin (hem kıtasal hem de adasal) devletler arasında sınırlandırılmasının uluslararası hukukun ilgili kurallarına uygun olarak eşit uzaklık/orta çizgi ilkesi temelinde yapılması gerektiği vurgulanmalıdır." (Yazar tarafından yapılan gayriresmi çeviri); Letter Dated 25 April 2019 from the Chargé D'affaires a.i. of the Permanent Mission of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General, A/73/850 S/2019/344, 30 Nisan 2019. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea; Bir başka resmi notta Yunanistan'a benzer bir şekilde "Uzun süredir devam eden tutumumuza paralel olarak, Yunanistan ulusal mevzuatında da yansıtıldığı gibi (8 Mayıs 2012 tarihli 974 sayılı sözlü not, bkz. Deniz Hukuku Bülteni, Cilt: 79, s. 14), kıta sahanlığının veya münhasır ekonomik bölgenin (hem kıtasal hem de adasal anlamda) devletler arasında sınırlandırılması eşit uzaklık/ortay hat çizgi prensibi temelinde uluslararası hukukun ilgili kurallarına uygun olarak gerçekleştirilmelidir." (Yazar tarafından gayriresmi çevrilmiştir.); Letter Dated 19 February 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/710-S/2020/129. 19 February 2020. Yunanistan bu resmi tutumunu aşağıdaki belgelerde de vurguladığını ifade etmektedir. (Note Verbale Dated 24 February 2005, see *Law of the Sea Bulletin*, vol. 57, p. 129; Note Verbale No. 389 Dated 20 February 2013, see *Law of the Sea Bulletin*, vol. 81, p. 23; Letters from the Permanent Representative of Greece Dated 23 May 2016 (A/70/900-S/2016/474), 8 December 2016 (A/71/675-S/2016/1043), 10 May 2017 (A/71/901-S/2016/416) and 25 April 2019 (A/73/850-S/2019/344).

ku Sözleşmesi bağlamında “hakça çözüm bulacak şekilde yapılması gerektiğini” ifade etmekte ve eşit uzaklık çizgisinin mahkeme içtihatları çerçevesinde “merkezi önemi”nin (*the central importance of the equidistance line in maritime delimitation*) “teyit edildiği”ni iddia etmektedir.²⁰

Teknik olarak bu ifadeler aslında birbirleriyle ciddi anlamda çelişmektedir. Zira sınırlandırma prensibinin hakça çözüm bulma ilkesi olduğu kabul edildikten sonra eşit uzaklık metodu bazı durumlarda hakça bazı durumlarda hakça olmayan dolayısıyla bazı durumlarda uygulanması bazı durumlarda ise uygulanmaması gereken bir sınırlandırma metodu (bir sınırlandırma prensibi değil) olacaktır. Oysa görüldüğü gibi birçok açıklamasında Yunanistan eşit uzaklığı bir “prensip” olarak vurgulayarak her sınırlandırma sürecinde eşit uzaklığı uygulanacak esas kuralmış gibi ifade etmektedir. Özetle bu iki tutum hukukun birbirleriyle açıkça çelişmektedir.

Söylem düzeyindeki bu çelişkili tutum dışında daha da önemlisi bu söylemlerin Yunanistan’ın sınırlandırmadaki uygulaması ile de çelişmesidir. Gerek 1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması’nda gerekse 2020 MEB Antlaşması’nda Yunanistan eşit uzaklık çizgisinden sapılmasını kabul ederek aslında bunun mutlak bir prensip değil daha ziyade bazı yerlerde hakça olan bazı yerlerde ise hakça olmayan bir sınırlandırma “metodu” olduğunu uygulamada zımnen kabul etmiş olmaktadır. Ancak bu kabul zikredilen birçok açıklama ile çelişmektedir. Daha açık ifadeyle Yunanistan’ın resmi beyanları ile uygulaması birbirleriyle çelişmektedir.

Öte yandan Yunanistan’ın iddia ettiğinin aksine eşit uzaklık prensibi uluslararası yargı kararlarında ön plana çıkmış ya da hakkaniyeti sağlayan tek metot niteliğine bürünmüş de de-

ğildir. Bunun aksi söz konusu uluslararası yargı kararlarının bir nevi “aşırı” hatta “açıkça tersine” yorumlanmasıdır. Zira hemen hemen bütün yargı kararlarında sınırlandırma sorunlarının çözümünde eşit uzaklık çizgisi tek başına uygulanmamış tersine hemen her kararda hakkaniyet gereği eşit uzaklıktan ciddi sapmalar olmuştur. Aslında yargısal içtihat tutarlı ve istikrarlı bir şekilde uygulanan da bu olmuştur.

Sınırlandırma hukukunun temel prensibi konusunda bir başka tutarsız durumun Yunanistan’ın ilgili ulusal düzenlemesi olduğu görülmektedir. Yunanistan’ın 2011’de revize ettiği 1995 tarihli ve 2289 sayılı Kanun’u sınırlandırma prensibi konusunda uluslararası hukukun ilgili kuralları ile çelişen bir hüküm de içermektedir. Söz konusu Kanun’un 2. maddesinin 1. paragrafında “Kıyıları Yunan Cumhuriyeti kıyılarına karşıt veya bitişik olan komşu devletlerle sınırlandırma anlaşması bulunmadığında kıta sahanlığının ve münhasır ekonomik bölgenin (ilan edilmişse) dış sınırı, her noktası, karasularının genişliğinin ölçüldüğü esas hatlardaki (hem kıtasal hem de adasal) en yakın noktalardan eşit uzaklıkta bulunan ortay hattıdır”²¹ ifadesine yer verilmiştir. Bir antlaşma bulunmadığı durumlarda sınırın eşit uzaklık çizgisi olacağına dair hiçbir hukuki prensip ya da mahkeme kararına rastlanmamıştır. Kaldı ki sınırlandırma tek taraflı bir işlem değil Yunanistan’ın da taraf olduğu 1982 Sözleşmesi’nin 74. ve 83. maddelerinde açıkça belirtildiği gibi “bir uluslararası antlaşma ile” yapılması gereken bir hukuki işlemdir.

Özetle uluslararası hukukun sınırlandırma prensibinin ne olduğu konusunda Yunanistan’ın bir yandan Yunanistan-İtalya Kıta Sahaneliği ve MEB antlaşmalarındaki uygulamasıyla resmi

20. Letter Dated 19 February 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General, A/74/710-S/2020/129. 19 February 2020.

21. Article 2 Paragraph 1 of the Greek Law No. 2289/1995, “On Prospecting, Exploration and Exploitation of Hydrocarbons and Other Provisions”, as Amended by Law No. 4001/20111 (Metin İngilizcesinden yazar tarafından Türkçeye çevrilmiştir).

açıklamalarında öte yandan da Yunanistan'ın resmi açıklamalarının kendi içerisinde çelişkiler barındırdığı görülmektedir. Ayrıca 2011'de revize edilmiş 1995 tarihli ve 2289 sayılı Kanun da uluslararası hukukun yerleşmiş sınırlandırma prensiplerine açıkça ters düşen hükümler içermektedir.

Adaların Sınırlandırmadaki Rolü

Uluslararası hukukta sınırlandırma prensibinin ne olduğu konusunda Yunanistan'ın gösterdiği hukuki çelişkiler dışında sınırlandırmada adaların rolü ya da hakları konusunda da karmaşık bir hukuki durumla karşı karşıya bulunmaktadır. Yunanistan'ın resmi açıklamalarının bir kısmında adaların da kıta sahanlığına ve MEB alanlarına hukuken sahip olduğu ifade edilmektedir. Bir açıklamasında Yunanistan deniz hukukunun köklü bir ilkesine göre “büyüklüklerine bakılmaksızın” adaların diğer kara parçaları gibi deniz bölgelerine (kıta sahanlığı/MEB) tam olarak sahip olduğunu vurgulamaktadır.²² Ancak hem 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması ve 2020 MEB Antlaşması hem de Yunanistan'ın bazı resmi açıklamaları gözden geçirildiğinde açıklığa kavuşturulması gereken önemli hususlarla karşı karşıya gelmektedir.

Öncelikle şayet büyüklüklerine bakılmaksızın bütün adaların kıta sahanlığı ve MEB alanlarına “tam yetki”si (*full entitlement*) mevcutsa 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması ve 2020 MEB

Antlaşması'nın bütün Yunan adalarına tam etki vermesi gerekirdi. Oysa bazı Yunan adalarına azaltılmış etki verilerek adaların etkisi konusunda da söylem ile uygulama arasında bir çelişki yaratılmış olmaktadır.

Yunanistan'ın resmi açıklamalarında iki unsur ön çıkmaktadır; eşit uzaklık metoduna yaptığı vurgu ve adaların neredeyse her şartta kara ülkeleri gibi eşit kıta sahanlığı ve MEB alanlarında hak sahibi olduğudur.

İkinci olarak adaların sınırlandırmadaki etkileri konusunda Yunanistan'ın yaptığı resmi açıklamalar kendi içinde ciddi hukuki muğlaklık içermektedir. Önceki paragraflarda bahsi geçen resmi açıklamalarda olduğu gibi adaların genel olarak kıta sahanlığı ve MEB alanlarına büyüklüklerine bakılmaksızın “tam olarak” sahip olduğu ifade edilirken sınırlandırmada adaların bu haklarının kısıtlanıp kısıtlanamayacağı yani sınırlandırma çerçevesinde adaların haklarının ne olduğu konusu muğlak bırakılmaktadır. Bu durum bir nevi adaların “sahip olma” (*entitlement*) durumları ile “sınırlandırmadaki etkileri” (*effect in delimitation*) arasındaki ayrımı muğlak bırakmak anlamına gelmektedir.

Yunanistan'ın 14 Şubat 2020 tarihli BM'ye gönderdiği mektupta Türkiye'nin Girit ve Rodos adalarının “herhangi bir kara parçası gibi deniz bölgesi oluşturma haklarını ihlal ettiği”²³ iddia edilmiştir. Bir başka resmi mektupta “Deniz hukukunun köklü bir ilkesine ve Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Konvansiyonu'nun

22. Yunanistan'ın BM'ye gönderdiği 25 Nisan 2019 tarihli mektupta şu beyan yer almıştır: “Greece wishes to reiterate once again that, according to a well-established principle of the law of the sea, islands, regardless of their size, have full entitlement to maritime zones (continental shelf/exclusive economic zone), as other land territory.” Letter Dated 25 April 2019 from the Chargé D'affaires a.i. of the Permanent Mission of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/73/850 S/2019/344. 30 Nisan 2019. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea; 2020 Yunanistan-İtalya MEB Antlaşması'nın imzalanmasından sonra yapılan basın toplantısında Yunan dışişleri bakanının ifade ettiği hususlardan birisi de antlaşmanın adaların da deniz alanlarına sahip olduğunu teyit etmesidir. Dendias'ın ifadesi şu şekildedir: “An agreement that confirms the right of islands to maritime zones, and the mid-line of the 1977 agreement for delimitating the Greece-Italy continental shelf.”; “Agreement on Delimitation of Maritime Zones between Greece and Italy Signed”.

23. Letter Dated 14 February 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. Annex to this Letter is the Letter Dated 9 December 2019 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/706. 19 February 2020. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea.

121 (2) maddesine göre adalar büyüklüklerine bakılmaksızın diğer kara toprakları gibi deniz bölgelerinde (kıta sahanlığı/MEB) tam hakka sahiptir²⁴ denmektedir. Birçok başka açıklamasında Yunanistan 1982 Sözleşmesi'nin 121 (2) maddesine atıfla adaların “herhangi bir kara ülkesi gibi deniz alanları üretme yetkisi”nin bulunduğunu ifade etmektedir.²⁵

1982 Sözleşmesi'nin 121. maddenin 3. paragrafı “İnsanların oturmasına elverişli olmayan veya kendilerine özgü ekonomik bir yaşamı bulunmayan adaların-kayalıkların münhasır ekonomik bölgeleri veya kıta sahanlıkları olmayacaktır” hükmünü içerirken sınırlandırma ile ilgili olarak ise “Bir adanın karasularının, bitişik bölgesinin, münhasır ekonomik bölgesinin ve kıta sahanlığının sınırlandırılması, işbu sözleşmenin diğer kara parçalarına uygulanabilir hükümlerine uygun olarak yapılır” denmektedir.

Bu hükümdeki “uygun olarak” ifadesinin sınırlandırmada adaların etkilerinin azaltılmayacağı ya da tümünden ihmal edilemeyeceği anlamına gelmediği yargı kararlarında açıkça ortaya konmuştur. Hal böyle iken Yunanistan'ın açıklamalarında bu hükmü sadece zikretmekle yetinip yargı kararlarına atıfta bulunmaması bu önemli hususu bir nevi kasten muğlak bıraktığı şeklinde ifade edilebilir.

Genel sınırlandırma prensibi olan “hakça çözüm” ilkesi gereği adaların dahil olduğu hemen bütün sınırlandırma kararlarında sınırlan-

dırma esnasında hakları kısıtlanabilmekte hatta tümünden ihmal edilebilmektedir.²⁶ Belirtildiği gibi Yunanistan'ın bizatihi kendisinin İtalya ile yaptığı 1977 Kıta Sahanlığı ve 2020 MEB antlaşmalarında da bazı adaların etkisinin kısıtlanmasına rıza göstermesi 1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin 121 (2) maddesinin nasıl yorumlanması gerektiğinin Yunanistan tarafından da teyit edilmesi olarak yorumlanabilir.

SONUÇ

Yunanistan'ın İtalya ile yaptığı 1977 Kıta Sahanlığı Antlaşması ve 2020 MEB Antlaşması Yunanistan'ın yegane sınırlandırma uygulamalarını oluşturmaktadır. Uluslararası hukukta devletler arası uygulamanın kural ya da yorum oluşumundaki rolü büyük önem arz eder. Bu bağlamda söz konusu antlaşmalar Yunanistan'ın sınırlandırmadaki resmi yaklaşımını ortaya koymada önemli referans noktalarıdır.

Ege Denizi'nde 1960'lardan beri Türkiye ile yaşadığı kıta sahanlığı sınırlandırma sorununda ve son yıllarda Doğu Akdeniz'de yine Türkiye ile yaşadığı benzer sorunlarda Yunanistan'ın resmi açıklamalarında iki unsur ön plana çıkmaktadır. Bunlardan ilki eşit uzaklık metoduna yaptığı vurgu ve ikincisi de adaların neredeyse her şartta kara ülkeleri gibi eşit kıta sahanlığı ve MEB alanlarında hak sahibi olduğudur. Hatta Yunanistan'ın ilgili iç düzenlemesi olan 2289 sayılı Kanun'da sınırlandırma sorunlarının henüz çözülmediği yerde sınırın hem kara ülkeleri hem de adalarla ilgili “ortay hat” olarak

24. Letter Dated 19 February 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/710-S/2020/129. 19 February 2020.

25. Letter Dated 19 March 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/758. 19 March 2020; Letter Dated 20 April 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/819. 21 April 2020. Maria Theofilis. Ambassador Permanent Representative. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea; Letter Dated 1 June 2020 from the Permanent Representative of Greece to the United Nations Addressed to the Secretary-General. A/74/872. 4 Haziran 2020. Website of the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea.

26. İngiltere'nin Kanal Adaları'nın sınırlandırmadaki etkisi konusunda bkz. İngiltere-Fransa Kıta Sahanlığı Davası Hakemlik Kararı (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and the French Republic: Delimitation of the Continental Shelf, Decision of the Court of Arbitration of June 30, 1977); Tunus'un Cerbe Adası'nın sınırlandırmadaki etkisi konusunda bkz. Tunus-Libya Davası Kararı (The Continental Shelf, 1981, (Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya); Norveç'in Jan Mayen Adası'nın sınırlandırmadaki etkisi konusunda bkz. Jan Mayen Davası Kararı (The Maritime Delimitation in the Area between Greenland and Jan Mayen, 1993, Denmark v. Norway).

uygulanacağı tek taraflı olarak öngörölmüş durumdadır. Ancak gelinen aşamada dikkat çeken husus bu açıklamaların hem kendi içinde hem de Yunanistan'ın sınırlandırmaya dair resmi açıklamalarıyla ciddi hukuki çelişkiler barındırıyor olmasıdır.

Açıklamalar kendi içerisinde sınırlandırma da esas kural ya da prensibin ne olduğu konusunda da çelişkiler içermektedir. Bazı açıklamalarda sınırlandırma kuralı olarak "hakça çözüm prensibi" kural olarak ifade edilirken bazılarında ise "eşit uzaklık prensibi"ne vurgu yapılmaktadır. Hatta eşit uzaklıkla ilgili ifadelerde de bazı tutarsızlıklar göze çarpmaktadır. Bununla birlikte bazen "eşit uzaklık prensibi" kavramı kullanılırken bazen de bir sınırlandırma metodu anlamına gelecek şekilde "eşit uzaklık çizgisi" ifadesi tercih edilmektedir. Belirtildiği gibi bu iki kavram hukukten farklı anlamlara gelmektedir.

Resmi açıklamaların kendi içinde çelişmelerinden daha da önemli olan husus bunların Yunanistan'ın sınırlandırma uygulaması ile çelişkiler içeriyor olmasıdır. İtalya ile imzalanıp yürürlüğe konulan 1977 Kıta Sahaneliği Antlaşması ve yakın zamanda imzalanan 2020 MEB Antlaşması İyon Denizi'ndeki bazı Yunan adalarına sınırlandırılmış etki tanımaktadır. Oysa Yunanistan'ın resmi açıklamalarına göre sınırlandırmada bütün adalara niteliklerine bakılmaksızın tam etki verilmesi gerekmektedir.

Bu kayda değer çelişkilerin hukukten önem arz ettiğini vurgulamak gerekir. Hem Ege Denizi'nde hem de Doğu Akdeniz'de Yunanistan'ın özellikle Türkiye ile yaşadığı sınırlandırma sorunlarının muhtemel ikili görüşmeler veya uluslararası yargı yolu ile çözüm süreçlerinde bu çelişkilerin ortada duracak önemli hukuki unsurlar olacağı belirtilebilir.

YUNANİSTAN'IN ADALARA DAİR HUKUKSAL ÇELİŞKİLERİ

YUNANİSTAN-İTALYA

DENİZ SINIRI ANTLAŞMASI ÖRNEĞİ

YÜCEL ACER

SETA | ANALİZ

1960'lardan beri Ege Denizi'nde ve son yıllarda ise Doğu Akdeniz'de deniz alanlarının sınırlandırılması meselelerinde Türkiye ile çelişen hukuki yaklaşımlar ortaya koyan Yunanistan 9 Haziran 2020'de Akdeniz'in İtalya ve Yunanistan arasındaki kesiminde İtalya ile "münhasır ekonomik bölge" (MEB) sınırını oluşturan bir uluslararası antlaşma imzalamıştır. Bu antlaşmanın aynı deniz alanında her iki ülkenin kıta sahanlıkları sınırını oluşturan 24 Mayıs 1977 tarihli antlaşmanın bir benzeri olduğu duyurulmuştur. Yunanistan'ın Ege Denizi'nde ve Doğu Akdeniz'de Türkiye ile yaşadığı sınırlandırma uyumsuzluklarında esas olarak adaların etkisi üzerinde uzlaşmadığı biliniyor. Yunanistan genel olarak adaların deniz alanlarına yetkisinin tam olduğunu iddia etmekte ancak söz konusu antlaşmalarda bazı Yunan adalarına sınırlandırılmış etki tanındığı görülmektedir. Ortaya çıkan bu çelişki az sayıda da olsa Yunanistan'ın doğrudan dahil olduğu bu uygulamalar üzerinde hukuki yaklaşımlarının incelenmesini gerekli kılmaktadır.

www.setav.org

ANKARA • İSTANBUL • WASHINGTON D.C. • BERLİN • BRÜKSEL